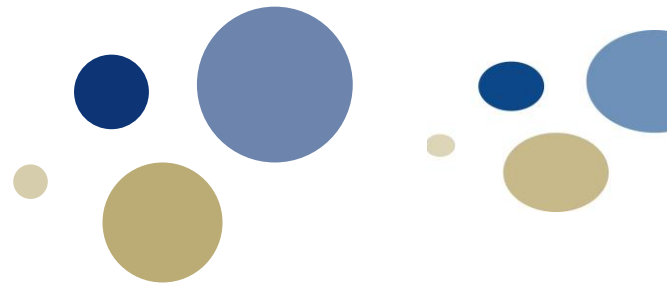

NTNU – Trondheim
Norwegian University of
Science and Technology

Педагогика және мұғалімдерді оқыту

–рефлексивтік тәсілдеме тұрғысынан оқыту

Марит Хонерод Ховейд
Профессор, педагогикалық ғылым докторы
Білім беру және өмір бойы білім алу департаменті

Оқыту

- Жиі қолданылатын метафоралар:
 - кара жәшік (оқушылар) – толуы тиіс (оқу арқылы білімге)
 - демек, оқыту білімді жеткізу формасы болып табылады
 - және бұл үдеріс тең емес тараптар арасында өтеді: көбірек білуші (мұғалім) және азырақ білуші (оқушы)

Оқыту жалпы қалай қабылданатыны жайлы келіспеуге болатын, бірақ маңызын жоғалтпаған пікірлер,

Кеңес: оқыту мен оқуды өзгерткіңіз келсе, қазір бастаңыз

Норвегиядағы мұғалімдерді оқыту (МО)

- Соңғы он жылда терең өзгерістер орын алды
- Мұғалімді оқытудың әртүрлі бағыттары пайда болды:
- 0-6 жас аралығындағы балаларды мектепке дейін оқытатын мұғалімдер: бакалавриат (3 жыл)
 - Бастауыш сыныптардың мұғалімі, 1-7 сыныптар: магистр (5 жыл)
 - Негізгі сыныптардың мұғалімі, 5-10 сыныптар: магистр (5 жыл)
 - Жоғары сыныптардың мұғалімі :
 - Магистр, пән бойынша мамандану + 1 жыл педагогикалық дидактикалық курс (PPU). немесе
 - Жоғары сыныптардың мұғалімдеріне арналған кіріктірілген 5 жылдық бағдарлама, 8-13 сыныптар.
 - Кәсіби-педагогикалық бағдарламалар, кәсіби біліктілікке қоса 1 жыл (PPY).

Жалпы мамандандырылған мұғалімнен пән бойынша маманданған мұғалімге дейін (1-10 сыныптарға көңіл бөлу)

- Мұғалімдердің пәндік біліміне қатысты фокустар қайта қарастырылды
 - Мұғалімдерді оқытуда математика және норвей тілі (ана тілі) бойынша бағаларға қойылатын талаптар
 - Әлеуметтік ғылымдар мен музыканы оқыту үшін математикадан жақсы баға (4) не үшін қажет?
- «Fagfornyelsen» - бастауыштан жоғары сыныптарға дейінгі **оқу бағдарламасының реформасы** (кәсіби білімді қоса алғанда)
- **Терең оқу** (таяз/ фактілерге сүйенген оқуға қарағанда)
 - Оқу бағдарламасының шамадан тыс жүктелуі; оқу бағдарламасы мазмұнын айқындап, тереңдету және одан да жетік пәнаралық мазмұнды әзірлеу қажеттілігін түсіну.
 - Мақсат – студенттерге одан да жетік (терең) түсінік пен сыни дағдыларды беру. Оқыту мен оқу оқушыға мазмұн жайлы өз контекстінде терең түсінік беруі керек («White paper» 28: 2015-2016).
 - Жаңа оқу бағдарламасы (LR2020) 21-ғасыр дағдыларын дамытуға арналған «DeSeCo» құрылымына сәйкес келеді.

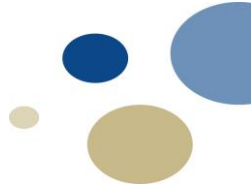
Кейбір мәселелер:

- Норвей мектеп жүйесі шағын мектептері бар шағын ауылдық қауымдастықтардан тұрады; мектептердің 60% дерлік саны 300-ден аспайтын балаларды оқытады (барлығы 2848 мектеп)
- Мұғалімдерді оқытатын барлық пәндері бойынша арнайы пәндік білікпен қамтамасыз ету қиындық туғызады, әсіресе ауылдық мектептерде.
 - Пән бойынша арнайы талаптарға сай біліміңіз жоқ бола тұра жақсы мұғалім бола аласыз ба?
- Бас назар пән бойынша арнайы білімнен әмбебап фактілік білімге ауысуда, демек тұлғааралық және салааралық білімге орын жоқ.

Оқыту.....

- “Bildung” оқыту (аудармасы: білім немесе тәрбие) – ынтымақтасу/өзгелермен бірігуде өзін дамыту мақсатында оқыту.
 - Әділ институттарда өзгелермен бірге және өзгелер үшін жақсы өмір сүру (Рикер, 2005).
- *Барлығына* қолжетімді білім үшін оқыту – жалпы (мемлекеттік) білім беру идеясы (барлық адамдарға арналған тегін оқу)
- Оқушы қабілетін растау ретінде – «Менің қолымнан келеді»

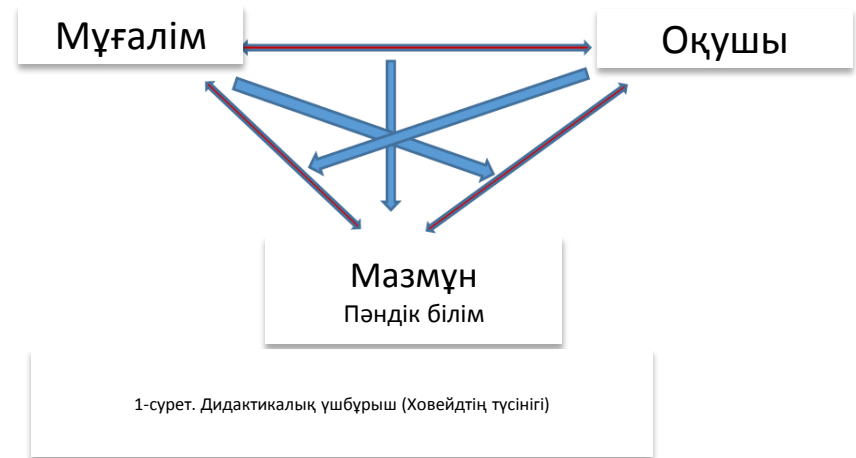
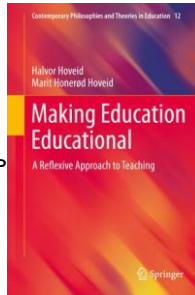
Білім мен тәрбие берудің өзге де мақсаттары бар: мысалы, жұмыс күшінің біліктілігі үшін өзге елдермен бәсекелестікте елдің әлеуметтік және экономикалық ілгерілеуі

Оқыту әрекет ретінде – оқыту ісінде кім немен айналысады

- Әрекеттік теориялық тәсілдемеге жүгініп оқыту (оқытуда сөздер мен дене қимылдарын қолдану)
- Білім беру ұзақ уақыт аралығын; ұрпақтан ұрпаққа жеткізуді білдірсе, **оқыту** қазір және осы жерде орын алады (оқытқанда осында болу)
- Оқыту жағдайға байланысты деп айтатын болсақ, оқытуда осыны ескеру қажет
- Нормативтік ұстаным: оқыту қатысушылыққа және ынтымақтастыққа септігін тигізу керек
- Әртүрлі қатынастар арқылы оқытуды түсіну (1-суретті қараңыз)

Ховейд Х. және Ховейд М. Х. (2019 ж.).
Оқытуды білім берерлік ету.
Оқытуды рефлексивтік тәсілдеме тұрғысынан қарасты
Швейцария: Спрингер

Оқытуды рефлексивтік тәсілдеме тұрғысынан қарастыру!

- Оқыту ісінде кім нені қашан не үшін істейтінін жақсы түсінбейінше оқыту ісі толықтай ешқашан дамымайды.
- Мұғалімдер оқытуда рефлексивтік тәсілдемені дамытуы үшін олар (бірігіп) оқыту ісінде не істейтіні жайлы әрдайым айтуы керек.
- Бұл педагогикалық білімде көрініс табуы тиіс

